

השנה היא שנת תרמ"ט (1889) תושבי המושבה מזכרת בתיה שהתפרנסו כיתר המושבות מחקלאות מתחבטים בשאלה כיצד יש לקיים את שנת השמיטה. האם לשמור אותה כפשוטה או להסתמך על 'היתר מכירה' שיזמו רבנים חשובים ובהם רב המושבה, הרב מוהליבר, ולפיו מותר למכור את הקרקע לנוכרי, כדי להמשיך ולעבוד את האדמה בשנה זו? תושבי מזכרת בתיה מחליטים לשמוט את הקרקע לחלוטין. בעיתון חבצלת שיצא לקראת תום השנה מתוארות תוצאות ההחלטה.

"הלא תדעו אחים יקרים כי אחיכם אכרי עקרון [מזכרת בתיה] נתונים ברעה גדולה, ואסונם גדלה מאוד, הם ונשיהם וטפם ובהמותם יחד יגוועו ברעב במלוא מובן המילה. זעקת הרעבון החלה להפיל בהם חללים, ויום יום יובאו חולים רבים מהמושבה לבתי החולים אשר בעירנו [ירושלים], כל לב ישראל נקרע לגזרים בראותו נהרי נחלי דמי ישראל מוגרים במורד בגלל שמירת הדת וחוקי האמונה על שמירתם שנת השמיטה כפי האיסור אשר יצא מאת גאוני עה"ק [עיר הקודש] ירושלים..." (חבצלת, גיליון 34, כו מנחם אב תרמ"ט, 1889)

- מה דעתכם על החלטתם של תושבי מזכרת בתיה? מה הייתם עושים במקומם?
- האם ישנם ערכים שלמענם ראוי לסכן את החיים?
- כיצד ניתן להסביר את החלטתם?

'החזון איש', השתמש במדרש שלפניכם כדי להביע את דעתו על החקלאים שבחרו לשמוט את הקרקע:

"גיבורי כח עושי דברו" (תהלים קג, כ)

במה הכתוב מדבר?

אמר ר' יצחק: בשומרי שביעית הכתוב מדבר.

בנוהג שבעולם אדם עושה מצוה ליום אחד, לשבת אחת, לחודש אחד.

שמא לשאר ימות השנה?!

זה, רואה שדהו בור (= שומם), רואה כרמו בור, ונותן מס ושותק.

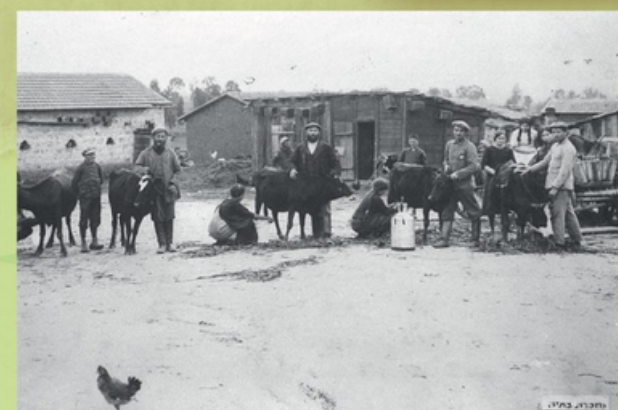
יש לך גיבור גדול מזה?

(ויקרא רבה א, א)

- כיצד מתייחס 'החזון איש' אל השומטים? מדוע?
- האם אתם מסכימים עם דבריו?

הוויכוח על 'היתר המכירה' מלווה אותנו עד היום. הרבנות הראשית לישראל מידי שנת שמיטה מוכרת את האדמות לנוכרי, על בסיס 'היתר מכירה' (תוכלו לראות תעודות כשרות המעידות על כך בכל סופרמרקט כמעט, במחלקת הירקות). ואולם ישנם קולות שונים הטוענים כי אין לסמוך על היתר זה ויש לחפש פתרונות אחרים, שלא 'יעקפו' את מצוות השמיטה.

- מה דעתכם, האם 'היתר מכירה' 'עוקף' את מהות השמיטה?
- מה יקרה אם לא יהיה היתר מסוג זה?

איכרי מזכרת בתיה

משמיטה למעשה חפשו כתבות המתארות את התמודדותם של חקלאים בימינו עם נושא השמיטה.